

უნდა მდებარეობდეს ნიადაგის ზედაპირიდან. ამგვარად მოთავსებულ ნერგს ეწოდება ნაკელნარევი მინა და იტკეპნება, შემდეგ ორმო პირამდე იესება, იტკეპნება და ბოლოს ნერგს ფხვიერი მინით უკეთდება კოკოლა-მინაყრილი, რომლის სიმაღლე შემოდგომით დარგვისას უნდა უყოს 10-12 სმ, ხოლო გაზაფხულზე 6-8 სმ. დარგვის შემდეგ უკეთებენ ჭიგოს და რწყავენ.

მოვლითი დონისძიებებიდან ერთ-ერთი მნიშვნელოვანია – გასხვლა, რომლის საუკეთესო დროა გაზაფხული-წყნა მოძარაობის დაწყებამდე. გასხვლის პირველ წელს ძლიერ ვაზზე უნდა შეირჩეს რქა, რომელიც შტამბის სიმაღლეზე უნდა გაისხვლას და ვერტიკალურად აიკრას სარზე შპალერის პირველ მავთულამდე, მეორე გასხვლისას ვაზზე შეირჩევა ორი რქა, რომელთაგან ქვედა ორ კვირტზე სამამულედ უნდა გაისხვლას, ზედა 8-9 კვირტზე სანაყოფედ და პირველ მავთულზე მიეკრას პორიზონტალურად, რომელზეც მომდევნო წლებში ჩამოყალიბდება და შესაბამისად მომზადდება ორმხრივი შპალერული ფორმა. განაყოფიერების დროს დაბლარ ვენახში თითოეულ ძირზე შეიტანება. ამონიუმის გვარჯილა – 170-220 გრ; სუპერფოსფატი – 150-200გრ; კალიუმის მარილი 80-100გრ; ნაკელი, კომპოსტი და სხვა 15 კგ-მდე.

მწვანე ოპერაციებიდან აღსანიშნავია: ვაზის ფურჩქენა, ყლორტების ნეწროების წაქმეცა, ნაწმრეების შეცვლა და ცის გახსნა. გაფურჩქენის დროს ხდება შტამბიდან გამოსული ყველა ზედმეტი ყლორტის მოცილება, ნეწროების წაწყვეტა ტარდება ყვავილობის დაწყებამდე 2-3 დღით ადრე. სანაყოფე რქაზე ნაწმრეებს აცლიან ერთი ფოთლის დატოვებით, სამამულე რქაზე კი ყველა ზრდადასრულებული ფოთლის დატოვებით.

ა(ა)იკ აგროსკის ცენტრი

აჭარაში გავრცელებული ვაზის ზოგიერთი ჯიშის სამეურნეო დახასიათება და მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგია

საინფორმაციო გუკლები

საინფორმაციო-საკონსულტაციო სამსახურები

- ქ. ბათუმი
599 54 66 31
- ქობულეთის მუნიციპალიტეტი
599 54 66 23
- ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტი
599 54 66 59
- ქედის მუნიციპალიტეტი
599 54 67 30
- შუახევის მუნიციპალიტეტი
599 54 68 17
- ხულოს მუნიციპალიტეტი
599 54 68 95

**საქართველო, ბათუმი, 6010,
ბაქოს ქუჩა № 46ა
ტელ.: +995 (422) 27 64 65
www.agrosc.ge**

ქმნათუმი
2018 წელი

აჭარაში გავრცელებული ვაზის ზოგადი ჯიშის სამეურნეო დასასიათავა და მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგია

აჭარაში მევენახეობა ფართოდ იყო განვითარებული და ადგილობრივი ვაზის ჯიშთა რაოდენობა 80 ერთეულამდე აღწევდა. რეგიონში დღემდე შენარჩუნებულია სხვადასხვა სიმწიფისა და შეფერილობის მქონე საღვინე, სასუფრე-საღვინე და სასუფრე მიმართულების აბორიგენული და ინტროდუცირებული ვაზის 50-ზე მეტი ჯიშის რაოდენობა აქვს დირითადად აღსანიშნავი:

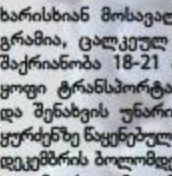

ბროლა – თეთლყურძნიანი საღვინე ვაზის ჯიშია. მისი მტევნები მოგროვდება პატარა და ღამაზის მოყვანილობისა, მარცვლები კი – მრგვალი, გამჭვირვალე და კამკამაა. სოკოვან დაავადებათა მიმართ სუსტ გამძლეობას იჩენს, განსაკუთრებით ავადდება ჭრავითა და ნაცრით.

უხვმოსავლიანი ჯიშია, ყურძნის შეთვალვა იწყება სექტემბრის დამდეგს და მნიშვნელოვანი ოქტომბრის შუა რიცხვებში, მისი შაქრიანობა 19-23 პროცენტს უდრის.

მეკრენწიხი – ნითელყურძნიანი ენდემური ვაზის ჯიშია, ხასიათდება ძლიერი ზრდა-განვითარებით, ერთ რქაზე უმეტესად ორ მტევანს იკეთებს, ზოგჯერ სამსაც. ყურძენი შეთვალვას იწყებს სექტემბრის პირველ ნახევარში და სრულ სიმწიფეში შედის ნოემბრის პირველ ნახევარში. იძლევა უხვ და ხარისხიან მოსავალს. მტევნის საშუალო წონა 180-200 გრამია, ცალკეულ შემთხვევაში 500 გრამამდე აღწევს, შაქრიანობა 18-21 პროცენტს შეადგენს. მეკრენწიხის ნაყოფი ტრანსპორტაბელრობით, საგემოვნო თვისებებით და შენახვის უნარით სარგებლობს სასუფრე ყურძენზე ნაყენებულ მოთხოვნას. ხეზე დატოვებული ყურძენი დეკემბრის ბოლომდე საღად ინახავს თავს, ხოლო აკიდობზე კი გაზაფხულამდე ინარჩუნებს არომატს.

პოვნელი – აჭარის ნითელყურძნიანი ვაზის ჯიშია. იგი მაღარის სახით გავრცელებულია ქედის რაიონის სოფლებში, ხასიათდება ინტენსიური ზრდით, ერთ რქაზე ზოგჯერ ორ მტევანს იკეთებს, შეთვალვას იწყებს აგვისტოს ბოლო

და დეკემბრის ბოლომდე. სხვა ჯიშებთან შედარებით გამძლეა სოკოვანი დაავადებებისადმი. **სანური** – აჭარაში გავრცელებული ნითელყურძნიანი საღვინე ვაზის ჯიშია. იგი აჭარაში გავრცელებული ვაზის ჯიშებში უხვმოსავლიანია და პეტარზე იძლევა 150-200 ცენტნერ ყურძენს. საკმაოდ საადრეო ჯიშია, შეთვალვას იწყებს ივლისის ბოლო დეკემბრის წვევებში, მნიშვნელოვანი სექტემბრის მეორე ნახევარში, აქვს მოგრძო მტევნები, რომელთა წონაც ზოგჯერ 500 გრამს აღწევს. სანური გამოიყენება ორდინარული ტიპის მასობრივი მოხმარების ღვინოების დასამზადებლად, აგრეთვე ყურძნის წვენების წარმოებისათვის. შაქრიანობა 18-22%-ს აღწევს.

დეკემბრის ბოლომდე. სხვა ჯიშებთან შედარებით გამძლეა სოკოვანი დაავადებებისადმი.

შავი ლივანურა – ნითელყურძნიანი საღვინე-სასუფრე ვაზის ჯიშია. ის ცალკეულ წარგავებში მაღლარისა და დაბლარის სახით გვხვდება ქედის რაიონში. ლივანურას ყურძნიდან მოსახლეობა ამზადდება ღვინოს, ბეთმეს, ასევე იყენებდნენ ყურძნად. იგი გამოირჩევა საკმაოდ ძლიერი ზრდითა და უხვმოსავლიანობით. ერთი ძირი მაღლარი 70-150 კგ ყურძენს იძლევა. სიმწიფეს იწყებს აგვისტოს ბოლო დეკემბრის მეორე ნახევარში, ერთ რქაზე ისხამს ორ მტევანს შაქრიანობა მნიშვნელოვნად აღწევს 18-20%-ს შეადგენს.

მახაურა – ნითელყურძნიანი საღვინე-სასუფრე ჯიშია. მისი წარგავები (მაღლარი) გვხვდება ქობულეთის რაიონის სოფლებში. იგი ადრე ფართოდ იყო გავრცელებული აჭარის ზღვისპირა სოფლებში, მაგრამ ფოლოქსიასა და სოკოვანი დაავადებების მიმართ სუსტი გამძლეობის გამო შემცირდა მისი გავრცელების არეალი. მახაურა საშუალო მოსავლიანობისა და ზრდის ვაზის ჯიშია. ერთი ძირი მღლარი 50-100 კგ ყურძენს იძლევა. სიმწიფეს იწყებს სექტემბრის დასაწყისში და სრულ სიმწიფეში შედის ოქტომბრის ბოლოს. შაქრიანობა ყურძენში 18-20%-ს აღწევს.

ჭიპაკურა – ნითელყურძნიანი საღვინე ჯიშია. იგი შორეულ წარსულში დიდ პოპულარობით სარგებლობდა და საკმაოდ გავრცელებული ყოფილა აჭარის მთიანი ზონის სოფლებში. ამჟამად

გადაარების სახით თითო-ორი გვხვდება ქედის რაიონის სოფლებში. საადრეო ჯიშია, ყურძენი შეთვალვას იწყებს ივლისის ბოლო დეკემბრის ბოლო დეკემბრის შუა რიცხვებში, მისი შაქრიანობა 18-22%-ს აღწევს.

მაღლარების სახით თითო-ორი გვხვდება ქედის რაიონის სოფლებში. საადრეო ჯიშია, ყურძენი შეთვალვას იწყებს ივლისის ბოლოს და სრულ სიმწიფეში შედის სექტემბრის ბოლო დეკემბრის შუა რიცხვებში, მისი შაქრიანობა 18-22%-ს აღწევს.

ჩხავერი – ვარდისფერყურძნიანი ვაზის ჯიშია. გვხვდება ქედის რაიონის სოფლებში. იზრდება საშუალო ინტენსივობით, საგვიანოა, მნიშვნელოვანი ნივთიერების მქონე ნახევარში, მტევნის საშუალო მასა 95-125 გრამია. საშუალო საშუალო მოსავლიანობა

55-80 ცენტნერს აღწევს. ჩხავერი მაღალხარისხიანი საღვინე ჯიშია. ღვინო ღია ვარდისფერია, ზომიერად ალკოჰოლიანი, აქვს საუკეთესო საგემოვნო თვისებები. მას შამპანური ღვინოების დასამზადებლად იყენებენ.

ვაზის მოვლა-მოყვანის ტექნოლოგია

ვაზის გამრავლებას ძირითადად აწარმოებენ მცნობით, გადაწვევით და დაკალმებით. მათ შორის, მცნობით გამრავლებას საშუალებას იძლევა მივიღოთ დაავადების გამძლე მაღალხარისხიანი ნერგი. ვენახის გაშენებისას გათვალისწინებული უნდა იქნეს ნიადაგის თვისებები, ადგილმდებარეობა, დამოკიდებულება გარემო ფაქტორების მიმართ.

ვაზის გაშენებამდე ნიადაგი 5 თვით ადრე უნდა დაპლანტაციად 70-90 სმ სიღრმემდე, სასურველია პლანტატი გაკეთდეს შემოდგომით, ხოლო ვენახი გაშენდეს გაზაფხულზე. პლანტატის წინ შეაქვთ ფოსფორიანი და კალიუმის სასუქები, ნერგი ირგებოთ ორმოში, რომლის სიღრმეა 40-45 სმ, სიგანე 30 სმ. თითოეულ ორმოში შეაქვთ 5-6 კგ გადამწვარი ნაკელი ფხვიერი მიწასთან შერევილი.

ნერგის მუდმივ ადგილზე დარგვისას ერთწლიანი ნამყენი ორ კვირტზე იჭრება, ცილდება და ზიანებული ფესვები, ხოლო ძირითადი ფესვები მოკლდება 10-15 სმ-მდე. გაზაფხულზე დარგვისას ნერგი 24 საათის განმავლობაში ღებება წყალში.

ყურადღება უნდა მიექცეს ნერგის ორმოში ვერტიკალურად დაყენებას. ამავე დროს მცნობის ადგილი 2-3 სმ-ით მაღლა